

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt — kr.
Hat óra 3 frt — kr.
Három óra 1 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postai utalvánnyal küldhetők.

Egyes számok 12 kr-áig kaphatók a kiadóhivatalban.
Még jelenik minden hétfőn.

DUNA VIDÉKE

(PAKSI LAPOK)

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Négyhasábos példány egy-
szeri közlésért 7 kr., két-
szeriért 6 kr., többszöriért
5 kr. fizetendő.

Bélyegdíj minden egyes be-
jelentésért 30 kr.

A nyilttérben:

minden négyhasábos gar-
mond-sor díja 15 kr.

Vélünk összekötöttében le-
vő hirdető-irodák, előfizo-
tók vagy a gyakori hird-
etők tetemes díjkezelve-
ményben részesülnek.

1848.

Negyven éve lesz néhány nap múlva, hogy
a magyar alkotmányosság új hajnalra virradt!

Negyven hosszú esztendeje, hogy az utolsó
magyar forradalom lezajlott, melynek első hullá-
ma 1848 márczius 15-ike vala.

1848 márczius 15!

Mint egy folyam, ha bőséges vize áttörte fu-
tása nélküli korlátait s megszakítva a nyomorult
gátat, kiszabadul medréből, — úgy rázta le a
nagy napon három százados bilincseit az ezred-
éves nemzet, lerázta, hogy a kornak áramlatá-
hoz képest csatasikra szálljon önönmagával s jö-
vője érdekében megvijjon a saját maga mult
jával.

„Szabadság! egyenlőség! testvériség!” —
Tibanyinak riadó leánya pedig visszacsapta kö-
szikláiról az eszme-szózat három igéjét, vissza-
csapta keletnek, nyugotnak, északnak és délnek,
vissza a szélrózsa minden irányában s Kárpátok-
tól az Adriáig. Lajtbától a bérczes Erdély leg-
szélsőbb határáig egy szivvel és egy lélekkel
riadt a hármás halom és kettős kereszt milliói-
nak kebléből az átzellemült szózat: szabadság!
testvériség!

A központi márcziusi fiatalság szólnak
eresztette a nemzeti szent trikórt, — Petőfi Sán-
dor ajkairól eldördült a „Talpra magyar” gyújtó,
villámként perzsel s honszerelm-ittas hangja, a
milliók pedig térdre borulának s csókjaikkal
melegítve a szabad anyaföld hideg, de szabad
porát, esküvének, égnek emelt három ujjal es-
küvének:

„A magyarok Istenre esküszünk,
Rabok tovább nem leszünk!” . . .

A „DUNA VIDÉKE” TÁRCZAJA.

Márczius 15.

(Batthyány sirjánál.)

Oh nagy halott. . . szabadság halottja,
Egy nemzet sir, emléked felett!
E nagy napon fájdalomk megújul,
S érted ejtünk forró könyveket.

Virágokkal koszorúzzuk sírod,
Mig te hallgatsz némán oda lenn,
A szabadság reszkető sugára
Áttörik a hulló könnyeken.

Áttörik, és behat mély sírodba,
Megkeresi dicső homlokod,
Koszorút fon halántékd körül,
Mig feletted ezer sziv dobog.

Az a tizenhárom bús halálós
Nem hiába néz némán reánk;
Ott sötétlik a messze távolban,
A szegény folt: ARAD, — óh hazám!

Ki vétkezett, büntetés vár arra,
Bűnhődjök az, a ki vétkezett,
Világ ura, hatalmas uristen,
Itt a sirnál kérünk tégedet:

A tehetetlen, agg apa kardot kötött fel
egyetlen fia oldalára, kezeire, becstelére bízta a
vér-rozsda fakó fringját, a család százados erek-
lyéjét . . . aztán megáldotta a szülci kezekkel
felavatott hőst . . . megáldotta . . . megcsókolta
. . . talán utoljára csókolta meg s „ment az ifju,
ment! előre!”

A gyászoló anya harezra buzdította élete
támaszát, legszebb reményeinek utolsó bimbaját
is; töredezett, halk, de a lelkesültség mámorá-
tól gyújtó hangján, megcsendült ajkairól a
„Hymnus”, a százszorszeg égi szabadság, a nem-
zet multja és jövőjének, a haza fájdalom és
bizalmának ihletett imája, a szent zsolozsma . . .
s fiát, utolsó fiát is a spártai anyák ama önzet-
len honszerelmével hocsátotta el magától: „gyer-
mekem! vagy szabadon lássalak ismét küszöb-
mön átlépni, vagy ne lássalak többé sohasem!
— „s a termophileai bős — ment! ment előre!”

A hív szerető, goudos ara saját kezeivel
kötötte fel kedvese balmellére a piros, fehér,
zöld kokárdát, felkötötte . . . könnyeivel hajnali
harmatként felszentelte, aztán a nemzeti trikolor
ereklyét, fel a remény, a szerelem és a büszg
hármás egy színét s az ifjú leonidás a „szaba-
dság” csatáinak zajában veszett el. . .

Vérbe borult a haza! A nap véresen kelt
fel és vérese nyugodott le! A négyes folyam
országá véres áramlatok tengerének hullámaiba
stppedett, de e vértenger felszínén uszott egy
hajó, a szabadság, egyenlőség, testvériség, a
„világ szabadság” hajója!

Márcziusnak Idusán nemzetünk újjászületé-
sének évfordulóját ünnepli! Mint a plüvix ham-
vaiból e szent, e nagy napon, a magyar nemzet

Elégeld meg nehéz bánatunkat,
Emeld fel a magyar nemzetet,
Vezesd ki az enyészet porából
Az elbukott alvó hősöket.

Vezesd ki a tizenhárom lelket,
Tizenhárom hős láng szellemét,
Hogy hirdessük a megölt szabadság
Nagy feltámadását szereszét.

Gerenday Kálmán.

Ö.

— Naplómból, —

Iskolás fiú voltam még!

Hónom alá szorítva a híres római Mecae-
nás nyegle kegyelmeze horvát satyráit, éppen
még utolsó éve, hogy az eperjesi főiskola lép-
esztetén baktattam fel s alá, megteltilésig élvez-
ve a tudományok templomának vastag porát,
midőn először, életemben legeslegelőször szerel-
mes lettem.

Delbőmet egy táncmulatságon tanultam
ismerni.

Igaz, azt mondják, hogy a mi tánczeterem-
ben kezdődik, ritkán végződik az oltár előtt,
mindazonáltal én keveset, vagy éppenséggel sem-
mit sem törődve a népbölcsészlet eme százados

multja három százados rabságának törmelékein
ujjá ébredett s hosszú háromszáz év multán ismét
„magyar” lett a „magyar”: A szabad-
ságbarcz visszaadta jogait, melynek sérthe-
tellen szentségét a hét vezér vére pecsételte meg
ezer évvel azelőtt Pusztaszer tércin. A magyar
nemzet szabadsága nem fiatal hajtás, egy viha-
rokban megedzett, kemény, ezeréves ölgly az,
melynek erejéhez képest a libanoni szent czed-
rus csak gyermekjáték!

Magyarok! ha majd felébred reszkető nap
sugára a márczius 15-ike hajnalnak, legyünk
együtt mindnyájan! Együtt találjon beonunket le
nagy nap, együtt e haza legszebb ünepén —
márczius tizenötödikén! Egy nemzetnek multját
kell ünepelnünk a válságos napon s a hiszafias
polgárnak kötelessége szent, midőn nemzete mult-
járól emlékezik meg s áldoz a nemzetiségnek
ama oltárán, melyen egykor az utolsó véres
áldozat tűzét apáink táutoríthatatlan honszerelme
gyújtotta meg!

Brutus.

A magyar nyelv az 1827-iki országgyűlésen.

Irtta: Chalupka Rezső.

— Harmadik közlemény. —

Ötödik kikezdése a jegyzőkönyvnek „az Or-
szág határai eránt fennforgó különbségek”-et tár-
gyalja s sürgeti „mind az elszakított helyek el-
igazítódása, mind a szent Korona jóvedelmeire
való tekintetnél fogva” Mosony, Sopron, Trencsén
és Máramaros vármegyéknek; Austria, Szilézia és
Erdély országnak; a Rottensteini pusztának; to-

igazságával, imádtam, szerettem a választottat
kimondhatatlanul. . .

Ha képzeletem könnyű szárnyain egyszer
másszor még mai nap is vissza-visszarepülök a
messzi, távol mult varázssal telt emlékeihez, felele-
venül lelkem szeméi előtt a régen, igen rég el-
tűnt kép, és mintha álmodnám, éber álom tar-
ka szemüvegén látom, újra látom a már-már
feledésnek indult leányka kecseli alakját! Látom,
mint lépett ki a csendes házi élet barátságos
köréből a nyilt társadalom feszes korlátai közé;
látom, a bátorító, jó néne karján, reszketve fé-
lénk lépéssel, mint sétált volt először végig a
tánczeterem tükörsíma padozatán, aggodalom
között levele legelső tánczosát; az audalító ke-
ringő hullámzó akkordjainál mint bajtotta le
fejét ifja kemény vállaira, majd kimerülten, mint
dült ama végzettszerű, piros bársonyos székbe,
átcsve a serdülő leánykák ama kínos aggodal-
mán, melyet nálunk „bemutató”-nak neveznek,
— milderre, hűve, tisztán emlékezem még!

Az én kalapomat ez idő tájt fekete fátyol
futotta körül. Szívemben öröm helyett a bánat,
szemeimben mosoly helyett égető könny, ajka-
mon megelégedés helyett a panasz éjszakája
ült . . . szegény, szegény jó nagybátyám! . . .
és e sápadt, halvány arcvonásokhoz oly jól

vábbá az 1662-iki t. cz. V-ik és 1681-iki t. cz. XLVI-ik pontja alapján a „Sárfenek“-nek nevezett Mamnersdorfi uradalom, mint a győri püspök latifundiumához tartozó egy résznek, az országhoz való minél előbbi visszakapcsolását.

Szó van azután a véghelyekről, különösen azok katonai systemájáról, az 1555-iki I. t. cz. 12. pontja és az 1608-iki t. cz. 11. pontja — mely újabb megerősítést nyert 1659-ben — értelmében, az 1790-91-iki törvényczikk ellenére. Említés történik itt különösen a varasdi generáltnak, Cirquenoch városáról, Zeug városáról, a répási és kétéli határokról, „Tóth Országról,“ a temesi kerületről stb. Majd a só és a nemes érczek, mint a nemzetgazdasságtan egyik kiváló czikkeinek kezeléséről tóttatnak meg a sérelmes előterjesztések s az összegyűlt karok és rendek, a nemzet nevében, azt kívánják, hogy a forgalmi tárgyak kereskedelmi pénz-lábát ne egyesek, nem is társulatok, egyedül, mint legilletékesebb közzeg, az országgyűlés, tehát, pars pro toto, maga a nemzet határozza meg s az o szakba vágó ügyeket országgyűlési képviselői által szintén maga a nemzet vezesse.

Átmeneti passzust képez ez actában a külföldi akadémiákat látogató ágostai és belvét magyaroknak sérelme. E hely, tanügyi szempontból is nevezetes lévén, itt adom: „Fontos, és minél előbb orvosolandó sulyt éreznek a Honnbéliek némelly felső rendelkezésekben is, mellyek közül az egyiket semmiképpen el nem hallgatják, mert abban sarkalatos jussaiknak sérelmét szemlélik, azt a rendelkezést értik pedig, mely az Agostai és Helvetziai Vallást követőknek a külső Univerzitások és Académiák látogatását megtiltja. Magát tökéletesíteni minden ember tartozik, vele születik ezen kötelesség, az arra való eszközök felkeresésének jussa a Protestánsokra nézve annál kevésbé hátráltathatja a külső Akadémiákra való kimenetelt, mivel ezen juss és szokás nem csak a Bécsi és Lincei békekötéseken állapodik, de a többi alapos törvények között az 1791-dik esztendőnk 26-ik Czikkelyében is nyilván megismerhetetlenebbnek látszik, mert az értelem-beli tehettségnek kimiveltetése a mulandó kereskedés javainál, melyeknek megszerzése végett szabad a külföldekre kimeneni, sokkal jelesebb, — valamint tehát az első nevelést, hogy ez nemzeti legyen, soha sem kell a Hazán kívül, és más a Hazában nem uralkodó Princzipiumok szeréat venni, ugy a felsőbb tökéletesedés ösztönét nem

illet a tüdér leányka, Mariska, hajnalszint ruhája, rózsapiros kicsinyke kis cipője, élet erősen duzzadó képe, bársony pillái alól igézzettel süjtő szemeknek perzselő varázs-tüze, mely nemes, ártatlan keble ezer és ezornyi bájaival hasonlított ama első tavaszi napsugárhoz, mely márcziusi úde harmat kíséretében csókolja fel az azurkék, szerény ibolya bódító illatárját. . .

Úgy tűntünk mi fel egymás oldalán, mint a komor zuzmarás tél a mosolygó, virágos tavasz mellett. . .

s a mi a táncsteremben kezdődött, az folytatódott azon kívül is. — — — — —

Junius 23. Habozva léptem be Fritzi barátom kíséretében — ez volt legelső látogatásom! A leányka sztrike házi toilletben s látszat, némi zavarral fogadott, talán váratlan megjelenésem, vagy alkalmatlan időben tett visitam okozta e gyonge, de a feltűnésre mégis eléggé erős lelki tüntetést, nem tudom, oka után sohasem kérdészköltem. Majdnem négy óra hosszú társalgásunk meglehetősen intim volt. Miért emelkedett ára minap a O buzaliszt kilójának másfél krajczárral? melyik kávé jobb s erősebb aromájú, a Cuba, a Jáva, a Tramler, a Ceylon vagy a Mocca-féle-é? a Lechuer borsója miért nem fő

lehet akadályoztatni, — ehez járul, hogy a külföldi Académiákra való kimenetel akadályoztatása miatt legnagyobb része azon Fundatióknak, mellyek a külföldön egyenesen a Magyarok kedvéért szerezettek, a Hazafiakon nézve azt az üdvességes gyümölcsöt nem hozhatja, mellyet a gondos Fundátorok tárgyaztak, hanem hogy az a közjónak kárára inkább egészen elhervad, és elenyészik. Azonban bizakodnak az Ország Rendei Ő Felsőge kegyességében az iránt, hogy ezen ideig tartó Rendelés, mihelyt bizonyosan megszűnendő okai elenyésznek, szükségtelenné fog válni, s nem fognak a Státusok kénytelenítettni tovább is Jussaik a különös törvényeik megsértése felett e tárgyban panaszkodni, esedeznek tehát Ő Felsőgenél, méltóztatnék ezen Rendelést viz szabálni, és a hazabélieknek előre néző aggodalmait kegyesen megszüntetni. *) (1149—1150 lap.)

1827-ben, tudjuk, hogy nyelvtünk jövője már szintén meglehetősen erős alapon állott. Az 1825-iki országgyűlés pozsonyi kerületi gyűlése a Nagy felszólalására Széchenyi István felajánlotta jószágainak egy évi tisztá jövedelmét s megvetette alapját a mai nap virágzó magyar tudományos akadémiának, mellynek áldásos, gyümölcsöző működését, bármit kürtöljenek is némely „nagyvilági,“ „tudós“ urak szerteszállyal, örömmel élvezték a hazában. Széchenyi 60 000 fittal teremtette meg e tudományos intézet alapitkáját, mely mai nap már a milliót is túlhaladja. Széchenyit követték: Vay Ábrahám, Borsód megye követje, 8000 fittal; gróf Andrássy György, Tolna vármegyének követje, 10,000 fittal; gróf Károlyi György egy esztendei jövedelmeinek felével; gróf Pálffy Ferencz, „esztendőnként váltó pénzben ezer forintokkal“; Szlavniczay Nemes Sándor István „1815-ik esztendőben költt testamentomának 2-ik Pontyában, minden jó Hazafiának buzgó óhajtsokhoz képest, a Magyar Nyelvnevelésre felállítandó Académiának, avagy Társaságnak, melly Pest Városában lenne helyezettve, szerzeményeiből tíz ezer forintokat, 5-ik Pontyában pedig Könyvtárát, vagy is Könyveit, ritka pénzekből álló gyűjteményét, képeket, és föld-abroszokat, azon felállítandó Társaságnak ajánlotta; sőt azon Tökepczént, végrendeletésnek teljesítője Udvari Titoknok Bisztritzey József, már 1817-dik Esztendőben az ország Cassájába be is adta, melly azon idő oltá ott gyarapodik; a megholttnak Bétsi Szállításán találtatott Régiségei pedig, úgy

*) A citátumokat mindenhol az eredeti acta helyes íráásával adom, Ch. R.

lányra? a batos vagy a nyolezas pamuk alkalmasabb é a barisznyakötésre? miért drágult meg a halcsont mellfűző? a harmadik minőségű ebifon méterje miért is drágább 50 krajczárral a rumburgi oxford méterjónél? a sternbergi kanavász sávozott vászon miért nem jó köténynek? miért oly drága a diszuózsir? a csont vagy az aczeltű alkalmasabb é inkább a kifogástalan borgolásra? a cukorpiacz mért nem elégíti ki a kö-önséget? stb. stb. mind oly thémák, melyekről, tudjunk, egy szerelmes férfi rendszeren igen sokat képes parlirozni. Záradéku imárottam elé uckelte azt a végzetes „Skoda tebé“ t, a szeretett néne gnitárral (magyarán pengedű!) végig acompagnirozta a primadonnai éneket s én . . . én . . . én egy házzal odébb állottam, a külszöbön vadonnatul közösgömmel (allas: cylindor) akkora complimentet vágva, hogy orrommal majdnem kitértem a padimentomból egy — talán 5 sukk széles — deszkát. Bravo! Első látogatásom tehát sikerült! — — — — —

De Siller (nem az „asztali“-t gondolom most) azt mondja:

„Und trotz der Winter noch so sehr,
Mit trotzigem Geberden,

Péncz Gyűjteménye, és földabroszok a Nemzet Museum épületében le tétetve vagynak“. Ide sorakoznak még: gróf Pongrácz Thérézia Asszony, Motesitzky János özvegye, ki esztendőnként 200 forintot ajánlott egy magyar nyelven irandó orvosi pályamunkára; báró Szepessy Iguátz, erdélyi püspök; Kopátai József, veszprémi püspök; gróf Brunszvik József, országbirája; gróf Cziráky Antal, főtárnok; gróf Illésházy István, főasztalnok mester; hercege Battyányi Fulöp, Vass vármegyének, gróf Erdődy Károly, Varasd, gróf Keglevich János, Bars vármegyének fő ispánjai; Űrmónyi Ferencz a magyar tengeri róvpartoknak kormányzója. S e kikezdés befejezése a kérdéses acta 1517 és 1218-dik oldalain: Ő Hercege az Országunk Primássa pedig azon végre, hogy a Magyar Nyelv Tudományja, és mivel tetése a vallás Szent Tudományával, és oktatásaival egybe kaptolva előre haladgyon, jeles Tudományú két Magyar Prédikálónak, kik állandóan Pesten fognak tartózkodni, bőséges jutalom mellett leendő felállítatását ajánlotta. — Ezeket követték gróf Battyányi János, gróf Eszterházy Mibály és ifjabb gróf Eszterházy Károly, továbbá gróf Széchenyi Pál, kik mindnyájan az előbb említett, gróf Széchenyi István s a többiek tzéljaihoz képest, egyenként tíz ezer forint jó pénzbeli nagylelkű ajánlásokat tettek, — gróf Teleky József pedig mostoha anyjának, néhai gróf Teleky László özvegyének, úgy is, mint azon Házaságból föle született fia gyámnyának s gondviselőjének nem különben Testvéreinek: gróf Teleky Adám és Sámuelnek Neveken is, jó emlékeztetű Attyokról, előbb nevezett gróf Teleky Lászlóról maradt, nagy fáradsággal s költséggel összeszerzett, általuk pedig, úgy mostohájuk által gazdagított s könnyen 30,000 darabokból álló Könyvtárát, oly móddal, hogy az a Nemzeti Museummal (fidei Commissum) gyanánt összekapcsolatasson, a Nemzeti Nyelv elősegéllésére és Tudományok kimiveltetésére felállítandó Tudós Társaságnak hasznára, következképeu köz haszonvétele szolgálljon, Nemes lelkű Hazafi buzgósággal oda ajánlotta. Kiknek ditsőséges példa gyanánt szolgáló kinyilatkoztatásai közönséges örvendezéssel fogadtattak; azonban fennmarad azon felségesebb erkölcsi önézés, a honi erköltsnek öröm érzése, és a késő maradáknak áldása, melly a ditső nagy érdemű Hazafiának nyomait hálaadólág ezokta követni.“

Az akta következköz kikezdés az Akadémia lételének helybenhagyásáért csd Ő felsőge, a királylyal szemben. —

Und streut er Eis und Schnee umher,
Es mus doch frühling werden!“

Szerelmes sziveinkbe is tohát bevágott a „Winter“ után a „Frühling“!

Második látogatáson alkalmával első találkozásunk feszesebb korlátai lehullottak s most mintha csak pótolni akartnk volna ama czéltévesztett délutánt, tisztán Amor és Psyché dolgairól regélgettünk egymásnak. Én szászor is elmondám, mezenyre szeretem, szeretem, mint a nap az eget, mint a csillag az éjszakát s ő e szerelmivallomását türelmesen végighallgatta, czéltatsimat megértette és — és hallgatott. . . . És hallgatása nekem oly jól esett, hiszen eszembe jutott Cicero: „qui tacet, clamat!“ Sétáinkon ezentúl csak a jövőről álmodoztunk, ama jövőről mikor majd az egyházi fejedelem áldó szavaitól mámorittasan elmondandjuk egymásnak, hogy: „szeretlek, szeretlek szerelommal, szeretlek örök-re“ — és o gyermek álmok hatása alatt ott, ott képzeltek már magunkat a fecakéféskes ereszt szerény kis házikóban, szegényül, de boldogan fogva kezét egymással az élet számtalan viharai ellen, mellynek zajongó tengerére ki voluánk hajózandók. Szinte magam előtt láttam már-már a gondos, fiatal háziasszonyt, mint strög, mint forog, rendezkedik, paracsaol, tesz, takarít

— 1888. március 11.

Anyakunkba zúditott sajtóper tetemes költségeket fog okozni nemcsak, — de már is nagyobb kiadásaink lévén, tisztelettel kérjük fel azon tisztelt Olvasóinkat, a kik a lap előfizetési árával hátralékban vannak, hogy ezen összeget lehetőleg postafordultával hozzánk juttatni sziveskedjenek; — mely összeghez csatolható egyszersmind a „Bűn és bűnhődés“ című beszélyre is az előfizetési ár. — Hisszük, hogy tisztelt olvasóink, a lap iránti tekintetből is, — e kérelmünket sietni fognak teljesíteni.

Előfizetési feltételek.

A „DUNA VIDÉKE“ (Paksi Lapok) előfizetési ára 1888-ik évre:

Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 „ — „
Évnegyedre 1 „ 50 „

Községeknék és jegyzőknek: egész évre csak 5 frt; tanítók és kisebb iparosok részére csak 4 frt.

A kik az egész évi előfizetési pénzt egyszerre küldik be: azoknak két hirdetéset díjtalanul közlünk s csak is a kincstári 30—30 kr. bélyegilleték beklüldését kérjük.

Helybeli előzetőinket kérjük, hogy tetszésük szerint vagy a szerkesztőségben, akár a könyvnyomdában legyenek szivesek az előfizetési összeget nyugtára lefizetni.

Tisztelettel:

BALÁS SÁNDOR
szerkesztő és lapfőljelmon.

— **Betörés lopás.** Lemler Imre helyi lakos préházát m. hó 23-dik éjjelén ismeretlen tettesek feltörték és onnan nevezett kárára ¼ akó bort és egy értékesebb üvegpoharat eltolvajoltak. — Habulin János eszendőr Tell János helyi lakosnál f. hó 6-án az üveg poharat meg találta és így kiderült, hogy Tell a lopást Trapp Frigyes, Spigl András és Gerstneker György barátjaival: együttiesen követte el. Novozottak elfogattak és fenyítés végett az illető bírósághoz átadattak.

oh no nevésetek, no gunyolódjatok, de e pillanatok életem legszébb emlékei között fognak maradni mindenkor!

Avagy vátkemül róhatóé fel, hogy szerelmem istennőjét soha el nem érhettem? . . .

Életem árán küzdöttem megnyerni egy életet, szívet adtam cserébe egy szívért, boldogságom teljes erejével kívántam boldogítani egy női kebet, és—és—de ne nem mondom ki, nem vádolok senkit. A madárnak ha pajkoskodó kéz leverte kicsinyke sárfészkét, újat épít magának, a fecské ha ősszel távozott, tavasszal a régi házába mégis csak visszatér, de a szív, melynek lángjait egyszer eloltották a keserű csalódás hideg hullámai, e szív, mond, feléled e még valaha? Nem! Soha többé nem!

Egy éve lesz ide s tova, hogy utolszor léptem át a kis hajlék szent küszöbét, egy év hosszú idő, de még lolkemben rezg az utolsó dal varázsa dús bánatos szava; az ezredéves Bor-kút regényes völgyei még viszhangozzák az ének kristály tiszta, érczescugósul hangjait; oh echo! őrizd meg a kedvesnek üdvét-árasztó szózatát, s ha vén fűdnek árnyékába még egy szer-mászor ledőlök pihenni, törj ismét elő, akkor ismét szólalj meg s mint a sphaerák lüldéries zenéje, ringassanak hangjaid álomba, egy

— **Utczai megtámadás.** Hanol Frigyes, Nyúl János, Frast János, Volf József, Peffer Ferencz, Krizer János és Kheru József subanczok m. hó 26-án este 8 óra tájban az ujtuczában Gangli Pál helyi lakost minden ok nélkül megtámadták, egy törött ásóval fejét bevették, kezét szintén elverték, úgyanyira, hogy Gangli súlyos sérülése miatt ágyban fekvő beteg és orvos által kezeltették. — Tettesok vád alá helyeztettek.

— **Lopás.** Ördög József cipész tanoucz helyi lakos Bleier Lina helybeli kis dohány tőzadéstől ez év folyamán már mint egy 20 frt ért: árú cikket eltolvajolt. A lopást mindig nappal t. i. akkor követte el, mikor az üzletben senki sem volt. Nevezett tolvaj azonban m. hó 15-én rajta éretett mikor 35 drb: négyes szivarral eltávozni akart. Érdomlogos büntetés végett illető helyre a tettes feljelentett.

— **A lapunk mult számában közölt ezen hír:** „A paksi farkas kezd kisértetni fővárosunk lapjaiban. A „Budapesti hírlap“ elmondja, hogy Szalacsi Sándor hadnagy úr tiportatta le s vágta agyon a farkast — Sződö(?) az „Egyetértés“ meg pláne a hadnagy urral Sződöt! — Paksig üldözteti a farkast és elősmeri, hogy a farkas kutya volt, a miként mi is közöltük. — Hanem hát furesa dolog az, hogy Laufer úr — azaz kőrem a „B. Hírlap“ és „Egyetértés“ a hadnagy urat Sződre helyezik át, a katonai hatóság tudta, akaratára és becegyezése ellenére. Hanem meg kell sajnunk ez alkalommal, hogy a hadnagy úr nevet legjobban, mert a szép kutya bőréért egy értelmes zsidó polgárársunk kilencz erős forintot adott.“ — miután Szalacsi hadnagy urra nézve annyiban nem felel meg a történeti bűségnek, mert ő nem adta el a bőrt, — nemcsak helyreigazítjuk, hanem kijelentjük, hogy ezt Feil Mátyás állította a városbázán, többek előtt. — De kijelentjük egyszersmind, hogy a közölt hír illetve közlemény, részünkről nem foglalt a hadnagy úr ellen — de még csak a legtávolabbról se — a legesekélyebb vonatkoztatást, — de sőt ellenkezőleg, a legjobb akarrattal íródott s hogy a közlemény ele határozottan csak is az említett fővárosi lapok felültetésére czélt. — Utólag arról értesülünk, hogy a híressé vált farkas bőre kikészítettetett — de el nem adatott, — a mint azt Feil hiúni akarta, avagy hiúni szeretné. — A szerk. —

— **Pereat.** Városunk néhány polgára közérkülesi és a fekvással összefüggő közegészségi szempontból, továbbá az utazó hajók esetleges és álomba, hadd aludjam álmiát legszebb emlékeimnek. . . .

Szerettem s csalódnom kellett, hiszen az igaz szerelem, mond Háfiz, maga sem egyéb, mint csalódás, tiszta valótlán akkor, midőn egy nőtől e földön lehetetlenséget csedeznék. Igaz, a költőnek százszor is igaza van! Bájos nő! az a könnyen elfoszló virág nem a férfi, hanem a női bűséget jelképezte! . . .

S most leányka, életem örangyala Isten veled! . . .

Ha ezek után még egyszer-mászor álmaidban meg-megjelenik a régt jó barát halavány képe; ha képzelted visszavisz a messzi múlt ama pontjához, mikor még együtt — Itálán nem is sejteve a közel jövőt — andalogtunk minden, minden áldott este a barátságos hold esendesen leömlő ezüst sugarainál jusson eszedbe a fehér-rózsza és a messzeszakadt rokonkebel árva sorsa, tartad meg emlékeid között azt, a ki read solusum gondolhat vissza a nélkül, hogy egy könny, egy igénytelen, de nagy jelentőségű könnyesepp le ne „gördüljön szeméiből szívének elfoszott, elhervadt legszebb roménya fölé!

Leányka: Isten veled! Isten hozzád!!
Brutus.

nem esetleges kellemetlenségó iránti tekintetből: Eberhart úr dunaparti kocsmájának egyszer s mindenkorra való bezáratását kérl. A dunapart ügymondjuk — Paks korzója, ez a legszebb, de egyszersmind a legalkalmasabb hely is arra, hogy a sétáló publikum itt a nagy folyamton átrüppendő finom keleti zephirt magába szívassa s így orvostani szempontból itt helyre-pótoltassa azt, mit Paks mezővárosa utczáin nélkülöznie kell, t. i. a friss és éltető, isteni szabad levegőt. Mi míg egyrészről méltányoljuk a felszólalók nemes számdékát, másrészről el nem mulaszthatjuk az ilyen s hasonló esetekre elmondani egyszerű itélettluket: „eső után köpenyeg“! A közérküleség érdekébe, igaz, o hely veszélyes, ke ha városunk márcuniar halad az üdvös reformok útján, miért nem létesít egy főkosztályt, mely az Irányi Dániel által alapított erkölcsnemesítő egylet czéljaihoz és hivatásához jogszerűen csatlakozhatnék? E központi egylet paragrafussai értelmében tiltanák el előbb a kocsmák zárórántúli nyilvánosságát, fedeznék fel ama barlangokat, melyekből nem is szellő, de vihar erejével szivarog át népünk ereibe a bűn iránti hajlam és bűn, keresők fel ama kompániákat, kiknek már eddigelé is oly szépen sikerült városunk jó hírnévét elhomályosítani rokon és idegen előtt egyaránt, hiszen mindezek alapkövei a közérkülesiség palotájának s ha ezeket mellőzzük, építeni fognak egy kártyavárat, melyet a legesendesebb lehellet is romná törmelékké fűjj! Egy ébbiránt Cbalupka Rezső, mint balljuk, levelet intézett Irányi Dániel, a 48-as függetlenség párt és a „központi erkölcsnemesítő egylet“ elnökéhez, kérve tőle ez egylet alapszabályait s segítségét egy, városunkat illető hasonozélu főkosztály megállapítása ügyében. E pontok a közel jövőben közhírré fognak tétetni s akkor azután meglátjuk, valljon az a Paks, mely a közérkülesiség szent eszméje érdekében annyit de annyit tudott és tud mindenkor beszélni, fog ó, és ha mindjárt egy parányit is tudni „tenni“ és „teremtteni“ is??

— **Tolnavármegyéből,** a pécsi ált. kiállításra ujabban jelentkeztek és pedig: Cautorás József és Kiss József Szakából egy egy pej kanczát kiállítani, ifju Szebényi János Szakából lovakat, Döry Stefánia Zombáról bort és sajtot, Pecsét János Bátoról ekét és Kriszinkovich Szidónia Faddról művirágokat kiállítani. — Ez alkalommal tudatjuk, hogy a kiállítási programkibővítése következtében Baranya, Somogy és Tolna-vármegyéből minden ipari készítmény, mezőgazdasági termény és élő állat állitható ki.

— **Időjárásunk.** Szegény és gazdag egyaránt hálát ad a Teremtőnek, hogy esliörtök óta időnk megváltozott s hogy a roppant hőtömeg ma reggelre felényire elolvadt. Tegnap este egy kis esőnk is volt, a mi segített a havat fogyasztani. A Duua háta is telik vízzel s ha így haladunk megérhetjük az öröm napot, a midőn a hajók vígan fogják szeldelni a Duna habjait. — Már fogadások is történtek, hogy e hó 20-ára hajó fog kikötni Paks alait. — Kívánjuk, hogy így legyen; — habár másrészt féltő, hogy a hírtelen olvadás nagy árvíz veszélyeket fog maga után vonni. Pestmegye ébreu legyen, — mert ha az ár a töltéseket átszakgathatja, kiszámíthatlan kárt okozna nagy területen. — Amdo Tolnamegyeuck is résen kell lenniük!

— **Özönvíz előtt.** Városunk több helyén a háztulajdonosok a havat udvaraikból az utczára hordatták ki, így akarván megmenekülni ama kellemetlen kellemetlen meglepetéstől, mely őket egy meleg tavaszi délután érhetné! Most már — bála az Istennek — langyos az idő, a hó olvad, olvad feltánuen nagy mennyiségben, de mi lesz majd akkor válluk, ha e kibányatott hó — Himalayk jegezei egyszerre csak vízé válnak

s nekünk majd csónakkal kell eveznünk, ha szomszédjainkat meg akarjuk látogatni?! Avagy milliányi törvényeink között nincsen egyetlen egy sem, mely ez ügyre vonatkozólag rendelkezne? Ha nincs — akkor hiszen minden reudjén lesz; de ha van — no már akkor meg hová jutotunk? Avagy a hosszú, unalmas tél alatt elaludtak a törvénykodexek is?!

— **Sorozás** Városunkban ez idén a katonai assentáció f. hó 12-16 napján fog megtartatni. Kíváncsiak vagyunk rá, valljon az ezrekből hány fog majd beválni?!

Vegyes hírek.

— **Halálozások.** Gyuczy Kálmán volt pénzügyminiszter, főrendiházi tag, kitűnő hazafi S o m s s i c h Pál főrendiházi tag, szintén egyik nagy alakja közéletünknek — elhunytak. — Béke lengjen poraik felett. — Vilmos német császár és porosz király e hó 9-én elhunyt Berlinben. Az aggralkodót fia Frigyes Vilmos követi a trónon, a ki III. Frigyes név alatt veszi át az uralkodást. III. Frigyes gégebajban szenved s gége-operáció után kereszttul. Allítólag rákja van. — Igen valószínű, hogy e szabadelvű uralkodó nem sokáig fogja kormányozni a német birodalmat veszélyes gégebaja miatt, mely őt az élők sorából csakhamar elviszi oda, a honnét nincs többé visszatérés — **A dunaföldvári és kecskeméti kaszinók fennállásnak 25 évének örömmünepét lakomával ülték meg.** Kívánjuk, hogy a századikat is megérjék! — **Kinevezés.** Dr. Varga József kalocsai törvényszéki jegyző, a szerdahelyi járásbírószághoz albiróvá neveztetett ki.

Irodalom és művészet.

Pünkösdi királyság. A népszínházban e hó 8-án került színre a népszínházban Rátkay László dunaföldvári ügyvéd új népszínműve, a Pünkösdi királyság. — Rátkay költői tollal író s ez az ereje általánosan el is van ösmerve. — A darab meséjét röviden a következőkben adhatjuk: hatytyu Menyhért uram, cserenyés község érdemes asztalosmestére öröklél 80 ezer forintot s felcsap vele Budapesten nagy urnak, miután felesége Rózsa olyan uri, módos családból való lévén, egészen felforgatja Hatytyu uram házat és fejét, nagyravágásra. Hatytyuós gyűlölvén a parasztokat, mostoha lánya kezét megtagadja Gál Imre, becsületes falusi legénytől, pedig a fiatalok szeretik egymást. Hatytyuék a fővárosban nagy házat tartanak s nevelésessé válnak az úri módban melyhez nem értenek. Hatytyu ostobaságát fel is használják a kalandorok. pénzét kicsalják egy bukófélben levő vállalat részére. A vállalat meg bukik s Hatytyuék uraságának is vége; Mint koldusok mennek vissza falujukba, de házukat megvette már Gál Imre s így hajléktalanok is lettek. A lányukat most már od'aduk, — de most már nem kell Imrének. —

A darabnak igen sok komikus része van. Ilyen az, a mikor Katicza kezéért versenyeznek s mikor Katicza kisasszony zongorázni és énekelni tanul. Nem utolsó dolog az se, mikor kicsalják a kalandosok a pénzt. — Hatytyu és felesége a küldöttségnek mondandó cifra beszédeket tanul be, hogy méltóan fogadhassa az úri küldöttséget. Igen mulattató, midőn Illat Adám jelenik meg két fiával s megkéri Katicza kezét s a két fiú össze vész, hogy hát már most melyikük legyen a leány?! Végre sorot huznak s Palió lenne a leány, — mert a miot kistul, mindkét papir szeletre a Pali neve volt írva. — Amde Gyuricza, (a testvér) felfedezi a turpisságot s elmondja Katiczának. E közben megjelenik Gál Imre, a ki állrügyek alatt felcsaltak Hatytyuék lakására, hogy kérje Katicza kezét, de mert Im-

rét Hatytyuék megsértette, — elutasítja a leányt s az árva Juliskát, Hatytyuék nevelt lányát kéri. — Most jön a csapás! Cserenyés község paraszt küldöttsége felajánlja a bírói pálczát Hatytyuak, — de ez nem fogadja a küldöttséget; hanem a csalóbanda küldöttségét elfogadta. Illat Adám kitapogatta, hogy a részvények egy fako át se érnek, — így Katicza vőlegény nélkül maradna, — de Gál megsajnálja s az árva Juliskát, a léba Illat Gyuriczához adja.

A sok szép dal közül többet Schaffer, dunaföldvári ügyvéd irt.

— **Uj lap.** „Magyar Szövetség“ lesz a címe a Pakszon ápril 1-től fogva megjelenő új lapnak, melyet Daróczy Zsiga fog szerkeszteni és kiadni.

Daróczy úrtól nyert értesülésünk szerint, az előfizetési felhívás e hó 18-án, a mutatvány szám 25-én fog megjelenni. A lap előfizetési ára lesz egy évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. — A lap címe után itélve — szép hivatást lesz hivatva betölteni; ámde tekintve a vidéki lapok iránt tapasztalható általános közönyt, tekintve, hogy azokat minden vidék kapkodja, a küldött példányokat elfogadják, — de az előfizetési pénzeket nem küldik meg; a z a z: a l e g n a g y o b b r é s z i n g y e n a k a r i l y t e t e m e s á l d o z a t o k k a l j á r ó s m i s s i o t t t e l j e s i t ő l a p o k a t o l v a s g a t n i, — félünk, hogy a hazafias vállalat nem fog kellő méltánylásra találni.

— **A „szerelem szárnyain“** című s Daróczy Tamásné sz. Szeniczey Stefania ura által irt s kiadott polka e napokban érkezik meg Budapestről. Ára 80 kr. Előfizetéseket elfogad lapunk szerkesztősége. — Felhívjuk e műre t. Olvasóink figyelmét.

„Bűn és bűnhődés“ című Chalupka Rezső által irt, erkölcs nemesítő történeti beszélyre hívjuk fel a magyar olvasó közönség figyelmét.

A munka Mikszáth Kálmán országgy: képviselő és jeles írónknak van ajánlva.

Chalupka Rezső neve nem ösmertlen a magyar irodalomban. A fővárosi s a vidéki lapok egész legiója fekszik előttünk, melyek a fiatal író vonzó irályu dolgozatait méltatták.

A „Bűn és bűnhődés“ vonzó irály, a fiatal, törekvő író, bizonyára országszerte kedvelté teendi s alulírott e kedves irály, történeti hűségnek hódolva örömmel vállalkoztam a munka kiadására. A mű tárgya II. Ulászló korába esik s a pártokra szakadt nemzet még jobbainak köréből is jellemeket fest megkapó eredménnyel. A beszély főalakja nem történeti személy ugyan, de az előadás és a mese bonyolítás az epizódok tisztán historiai jellege oly mértékben adja meg az egész műnek a — történeti színt, hogy azt bátran mondhatjuk „történeti beszélynek“ s alakjait egyig bátran vehetjük „történeti“ alakoknak. A „Bűn és bűnhődés“ folyó évi márczius hó végére meg fog je lenni 10—12 ivnyi tartalommal, csinos kiállításban s egészen újonnan beszerzött betűkkel nyomtatva. A mű előfizetési ára 1 frt; mely összeg alulírottához — legezészerűbben postautalványon küldendő. — (Bolti ára magasabb lesz.) Az előfizetési összeget kérjük hozzánk juttatni, miután csak is annyi példányt szándékom nyomtatni, a hány előfizetők jelentkeznek! Gyűjtőknek 10 előfizet után egy tisztelet példánnyal kedveskedünk. A z e l ő f i z e t ő k s y u j t ő k n e v e i t, — e m l ő k k é p e n — a k ö n y v h e n k i f o g j u k n y o m a t n i. Szives támogatást kér, Pakszon 1888 évi február hó, BALÁS SÁNDOR a „Bűn és bűnhődés“ című mű kiadója.

Nyilt-tér.*)

Pántlika gillszta fejestül 6 perc alatt teljes biztonsággal a gyomorból feltétlenül kihajtatik a

*) E rovat alatt közöltöket a szerk. nem vállal felelősséget.

páfrány tokocskák által. Eredeti minőségben egyedül csakis S c h u e i d e r J ó z s e f gyógyszerésznél kapható Resicán (Délmagyarország). E kitűnő gyógyszer biztos hatásáért jót állunk. Egy eredeti doboz ára 3 frt 50 kr. — Posta utárvét mellett az egész világon szétküldetik.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becsés lapja folyó évi 10 dik számának lírek rovatába Élelmesség czímen elenem egy cikk jelent meg melybe Gyulay helybeli cipész mester megbotránkozásának ad kifejezést, hogy én itt Pakszon üzletet nyitok, s az ő érme másolatát használok az általam kibocsájtott értesítvényen; Holott Gyulay nagyon jól tudja hogy én is részesültem kitüntetésbe nem csak ő. Az is igaz hogy én miut segéd önállólag készítém azon munkát melyre kitüntetésemet kaptam, ellenben, Gyulay pedig munkássai tehát az én és Hagyk József munkája utáu nyerte kitüntetését. Hogy ha ez sem elegendő úgy tegyünk egy próbát, és dolgozunk ketten együtt Gyulay úr és ott is mutassuk meg képességünket a közönség előtt tetteleg nem pedig szájjal mint ön azt tenni szokja. A hazug kifejezést illetőleg, egyszerűen vissza utasítom azon egyévre kitől az eredt mert bármikor és bárkinek meg tudom mutatni kitüntetésem oklevelét. Különben az egész dolog nem alapszik máson mint kenyer irigységen, mert egy józan ész nem botránkozik meg azon hogy szakértés üzletet nyit és kitüntetését közli a nagyérdemű közönséggel hogy pártfogásukat megayerje... No Gyulay uram...! fel tehát a sikra.

Kelt Pakszon 1888 Márczius 6-dik án.

Ladisz János

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881 LX t. cz. értelmében czennel közbíró teszi, hogy Urban Samuel, bpesti czég végrehajtó javára, Neuman Mari, paksi lakos ellen 174 frt 24 kr tőke s jár erejéig elrendelt végrehajtás alkalmával bíróilag le-és fölúfoglalt, 935 frt 20 kr-ra becsült, festett barkettek, molinok, festett vásznak, vásárosz ládák, bolti állványok, arany brosch gyémánt kövekkel, arany női óra, festő üzletbeli mángorló, s ruhane-müekből álló ingóságok nyilvános árverés útján cladatnak.

Mely árverésnek a paksi kir. járásbírószág 1888 évi 335 sz. kiküldő végzése folytán Paks községben végrehajtást szenvedő lazásánál s bolti helyiségében leendő cszközölésére 1888 évi márczius 20 ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Pakszon 1888 márczius 7-óu

Dr. Parragh Gyula
kir. bírósági végrehajtó.

Eladó.

A volt postaház, — mely 5 szoba, konyha, fészter, pinczéből áll — a legkedvezőbb feltételek mellett örök áron szabadkézből eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Paks, 1888. márczius hó

Balás Sándor

(5—10.)

és neje, háztulajdonos.